

Dáka – A település Pápatól hét kilométerre délnyugatra, Kéttornyúlak és Nagyalásony között fekszik. Dáka és környéke már a bronzkorban is lakott hely volt. Nevét az oklevelek 1320-ban említették először, Dalka néven.

A település a 14. században a Hathalmi család, majd a 17. században a Bottkai család birtoka volt. A török hódoltság alatt elpusztult, de később újrépült. Az 1700-as évektől birtokosa a Nádasdy és a Festetics család volt. A 20. század elején csaknem ezer volt a lakosság száma.

A Nádasdy-kastély országos műemléki védelem alatt áll. Az épületről az első írásos emlékek 1800-ból valók, később ezt az épületrészt bővítette, korszerűsítette ifjú Nádasdy Tamás, s a kastély 1820-ban nyerte el ma is látható klasszicista formáját. Az épület homlokzatán timpanont látunk, a harmonikus, kiegyensúlyozott kastély egyemeletes.

Zichy Antónia 1834. december 4-én Pozsonyban ment feleségül Batthyány Lajoshoz, majd beköltöztek az ikervári Batthyány-kastélyba. Antónia nagy hatással volt férjére, hazaszeretete igazi „honleánnyá” tette. 1842-ben megszületett Ilona, majd 1846-ban Elemér. Batthyány Lajos felismerte, akinek több java e földön, mint az átágnak, annak több a kötelessége is. Ezért támogatta a reformmozgalom erőit, politikusait: Deák Ferencet, Kossuth Lajost. Az 1847-es utolsó rendi

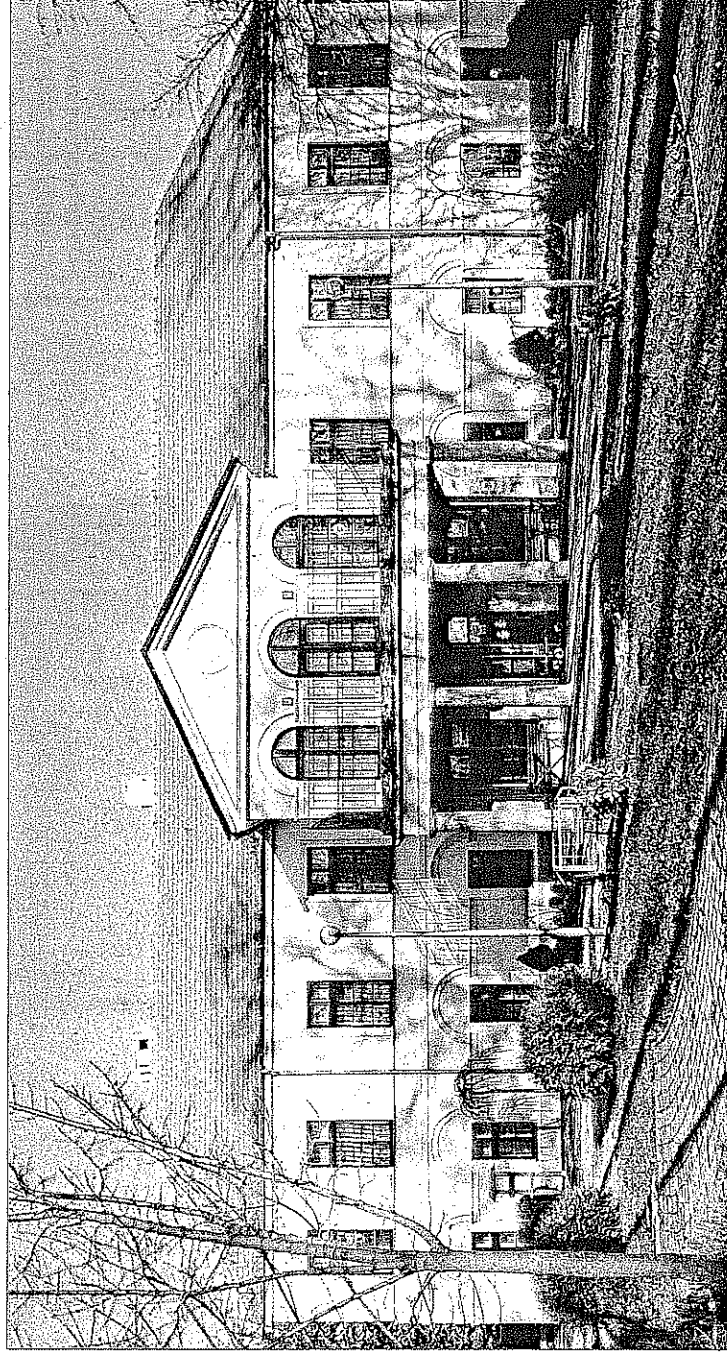

Batthyáynné Zichy Antónia
Antónia nagy hatással volt
férjére, hazaszeretete
igazi „honleánnyá” tette.
A Nádasdy-kastély országos
műemléki védelem alatt áll

FOTÓ: A SZERZŐ ÉS ARCHÍV

országgyűlésen már Batthyány vezette a reformellenzékelt. 1849. január 9-én Zichy Antónia húgánál, Karolinánál tartóztatták le Batthyány Lajost. Fogsága alatt neje hetente kétszer látogathatta meg, s gyermekeit is bevihette. 1849 szeptemberében teljes vagyonekőzbázisa és kőtel állali halálra ítélték, Antónia utoljára október 4-én láthatta férjét. A forradalom és szabadságharc leverését követő megtorlás idején az aradi 13 tábornokkal egy időben, október 6-án Pesten, az „Új épület” udvarában Batthyányt is kivégezték. Antóniának el kellett hagynia Pestet, majd az országot is: Genfbe utazott.

A dákai kastélyt és a hozzá tartozó birtokot 1858-ban vásárolta meg a svájci emigrációból hazatért özvegy Batthyány Lajosné. Zichy Antónia és családja ekkor költözött a Dá-

ka községben található kastélyba. A grófné emlékszámbát alakított ki mártírhalált támogató miniszterelnök férje emlékére. Az özvegy 1859-ben részt vett az ifjúság által szervezett gyűlésén a vértanú Batthyányért.

Az özvegy Dákán, 1888. szeptember 28-án, 72 éves korában hunyt el. Fia, Elemér örökölte a dákai kastélyt és birtokot, majd tőle vásárolta meg nővére, gróf Batthyány Ilona 1916-ban, aki végrendeletében a kastélyt 120–150 teljességgel adományozta, 3–14 éves árva leánygyermek otthonának létesítésére hagyta. A grófnő álma nem valósult meg. A végrendelet rokonai megátámadták, a per évtizedekig folyt.

Gróf Batthyány Ilona két rosszul sikerült házasság, között.

A kastélyt Veszprém vármegye vette meg, 1942. november 17-én írta át a megye nevére. 1949-ben a kastélyban létesült a vegyes profilú szociális otthon, mely az országban harmadikként nyitotta meg kapuit 110 fővel. 1980-ban az otthon új épülettel bővült, az úgynevezett Kiskastély épületével. 1989-ben további bővítésekre volt szükség. Ezekben az években értelmi fogyatékos felnőttek és pszichiátriai betegek ellátását biztosította az intézet. A községben létrejött Szülőföld Barati Kör kezdeményezésére 1989-ben helyezték el emléktáblát a Batthyány grófi család tiszteletére.

A Veszprém Megyei Önkormányzat Kormányzati Kiszolgáló Központjának 2002-től az intézménynevelési feladatokat is ellátja. A kastélyt 2002-től az intézménynevelési feladatokat is ellátja. A kastélyt 2002-től az intézménynevelési feladatokat is ellátja.

Ilona a háborúban részt vevő dákai katonáknak földet adományozott

Ilona, részt vett a rendezvényeken és a mulatságokon is. Az első világháborúban részt vevő dákai katonáknak öt-öt hold földet adományozott, majd kisebb földosztást hajtott végre a falubeli lakosság között.

gyermekének elvesztése és a sok megpróbáltatás miatt a szegények felé fordult, támogatta cselédeit, alkalmazottait, jótékony egyesületekben vett részt. Cinkótán kórházat létesített, új épületet építtetett az egyesület által fenntartott árvaháznak. Dákán is nagyon népszerű volt, sokat sétált a vidéken. 1989-ben további bővítésekre volt szükség. Ezekben az években értelmi fogyatékos felnőttek és pszichiátriai betegek ellátását biztosította az intézet. A községben létrejött Szülőföld Barati Kör kezdeményezésére 1989-ben helyezték el emléktáblát a Batthyány grófi család tiszteletére.

Tavaly ünnepezték az intézet alapításának 65. évfordulóját. Ma is megtalálható a kastély épületében a felújított Batthyány-emlékszóba, a dokumentumok, képek őrzésére az egykori miniszterelnök (Kovács) és gyermekeinek (Kovács) dákai emlékeit.